

نکات و سوالات مهم درس ۴

تهیه و تنظیم: حسن نظری

جامعه ایران در دوره قاجار شامل چه گروه هایی بود؟

- جامعه ایران در دوره قاجاریان
- ۱- روستاییان: به جز اربابان و زمین داران، اغلب کشاورزان زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می کردند
 - ۲- عشایر: اوضاع بهتر نسبت به روستاییان - شرکت در امور نظامی - اغلب مستقل از حکومت مرکزی بودند
 - ۳- شهرنشینان: شامل گروه های مختلف مثل حاکمان، پیشه وران، روحانیان، بازاریان، افراد بیکار و فقیر

روحانیون چه جایگاهی در عصر قاجار داشتند؟

یکی از گروه های تأثیرگذار در عصر قاجار، روحانیون بودند. آن ها از دیرباز ارتباط تنگاتنگی با مردم داشتند. روحانیون به دلیل نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات، از لحاظ مالی مستقل از حکومت بودند و به همین دلیل در بسیاری از مواقع در مقابل شاهان و دولت های استعماری ایستادگی کردند.

هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها در عصر قاجار بودند:

- الف) کاروانسراها ب) قلعه های حکومتی ج) کارخانه ها د) بازارها *

نظام تولید در عصر قاجار به شکل بود؟

- نظام تولید در عصر قاجار
- ۱- شیوه دهقانی: کشاورزان بخشی را به مالک و بخشی را به دولت و بقیه را به عنوان سهم خود بر می داشتند.
 - ۲- شیوه تولید دولتی و خصوصی: مخصوص اقتصاد شهری توسط کارگران و تولیدکنندگان شهری
 - ۳- تولید شبانی: مختص ایلات و عشایر و تولید گوشت و پشم و فرش و لبنیات بر عهده اینها بود

واردات محصولات از دیگر کشورها چه تأثیری بر صنایع ایران گذاشت؟

با روی کار آمدن قاجاریان، صنایع دستی در ایران رونق یافت. در این زمان به دلیل درگیری اروپاییان به جنگ، کالاهای اروپایی چندان به ایران وارد نمی شد اما صنایع دستی ایران از لحاظ تولید در وضع خوبی بود. با پایان جنگ در اروپا، کالاهای صنعتی آن کشورها به ایران وارد شد و صنایع دستی را دچار آسیب کرد.

اوضاع کشاورزی ایران در دوره قاجار چگونه بود؟

کشاورزی در عصر قاجار یک کشاورزی معیشتی نبود و برخی کالاها بیشتر از نیاز مردم تولید و صادر می شد. محصولات مثل پنبه و تریاک بیشترین تولید و صدور را داشتند. البته تجاری شدن کشاورزی تحول چندانی در صنایع و فنون کشاورزی به وجود نیاورد و همچنان به شیوه سنتی کشت و برداشت می شد. در دوره ناصرالدین شاه، محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران وارد شد و تحول بزرگی در شیوه تغذیه ایرانیان به وجود آورد.

صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید:

در دوره قاجار، صنعت تولید و صادرات فرش دچار رکود شده بود (غ)

نکته: برخلاف دیگر صنایع دستی، تولید و صادرات فرش در عصر قاجار رونق داشت.

شیوه تعلیم و تربیت در عصر قاجار به چه شکل بود؟

در این دوره شیوه تعلیم به روش سنتی در جامعه تداوم و گسترش یافت. سواد مقدماتی در مکتب خانه ها انجام می گرفت و اگر سواد آموز توان مالی و علاقه به تحصیل داشت وارد مدارس قدیم و حوزه های علمیه می شد. در اواسط دوره قاجار، شیوه های نوین آموزشی به همت افرادی مثل امیرکبیر و میرزا حسن رشدیه در ایران گسترش یافت.

نخستین مدرسه عالی در ایران چه نام داشت؟ توسط چه کسی و با چه هدفی بنیان نهاده شد؟

نخستین مدرسه عالی در ایران، دارالفنون بود. این مدرسه به همت امیرکبیر و با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی بنیان گذاری شد.

نخستین مراکز آموزش ابتدایی در ایران توسط چه کسی و با چه هدفی بنیان نهاده شد؟

اولین مراکز آموزش ابتدایی به سبک نوین توسط میرزا حسن رشدیه بنیان گذاری شد. هدف او فراهم آوردن شرایط سوادآموزی به فرزندان تمام اقشار جامعه بود.

کتاب «اسرارالحکم» توسط کدام فیلسوف و به درخواست کدام شاه قاجار به نگارش درآمد؟

الف) علامه طباطبایی - مظفرالدین شاه

ب) ملا عبدالله زنوزی - فتحعلی شاه

ج) وحید بهبهانی - محمدشاه

د) ملا هادی سبزواری - ناصرالدین شاه *

نقاشی در دوره قاجار چه شرایطی داشت؟

نقاشی در دوره قاجار به دلیل وحدت سیاسی و استقرار امنیت و حمایت شاهان از یک سو، و ارتباط با غرب از سوی دیگر، دچار تحول اساسی شد.

نمایش در دوره قاجار چه جایگاهی داشت؟

نمایش در این دوره به سه دسته اصلی تقسیم می شد. تعزیه، کمدی و تئاتر.

تعزیه ریشه در اعتقادات باستانی داشت و مهمترین مکان در تهران برای اجرای آن، تکیه دولت بود. نمایش کمدی اسامی متعددی داشت: روحوضی (سیاه بازی) و بقال بازی از مهمترین نمایش های کمدی بودند. گاهی وقت ها مضامین و انتقادات سیاسی و اجتماعی به صورت طنز به گوش مقامات می رسید. تئاتر هم توسط دانشجویانی که جهت تحصیل به اروپا سفر کرده بودند به ایران وارد شد.

معماری در دوره قاجار چه تحولی پیدا کرد؟

سبک معماری ایرانی - اسلامی تا اواسط دوره قاجار همچنان متداول بود. در زمان ناصرالدین شاه به دلیل سفر شاه و درباریان به اروپا، سبک معماری جدیدی وارد ایران شد. برخی از بناها با تقلید از معماری فرنگی ساخته شدند که به بناهای کارت پستالی معروف شدند. مثل کاخ شمس العماره در مجموعه کاخ گلستان.

سوال کنکور سراسری سال ۱۳۹۹:

کدام ساختمان های ساخته شده در عصر قاجار به بناهای کارت پستالی معروف شدند؟

الف) بناهایی که به تقلید از کشورهای اروپایی ساخته می شدند. *

ب) بناهایی کوچک و تزئینی که با کاربرد تفریحی ساخته می شدند.

ج) بناهایی که به وسیله معماران سنتی با طرح جدیدی ساخته شد.

د) سفارت خانه کشورهای اروپایی که بر اساس معماری جدید ساخته شد.

صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید:

« خانه بروجردی ها در کاشان با رعایت قواعد معماری سنتی ایران ساخته شده است » (ص)

کانال تخصصی تاریخ من @tarikheman3